

**Új fejlemények a növényvédő szerek és
termésnövelő anyagok engedélyezésében
és a hazai szervezeti struktúrában.**

Tőkés Gábor

Növényvédelmi Klub 2023.01.09.

A növényvédő szer engedélyezés intézményei

**Agrárminisztérium
(Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály)**

Jogalkotás, politikai
képviselet

**Nemzeti Élelmiszerlánc Biztonsági Hivatal
Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi
Igazgatóság
(ezen a néven 2022.09.01-ig)**

**Kijelölt nemzeti hatóság
(DNA)**

Az engedélyköteles termékek szabályozása

**Növényvédő
szerek**

**Termésmnövelő
anyagok**

Élelmiszerlánc-biztonsági törvény (2008.évi 46. tv)

91/414 EGK irányelv az engedélyezésről

1107/2009 EK rendelet az engedélyezésről

89/2004 FVM rendelet az engedélyezésről

396/2005/EK Rendelet a szermaradék határértékekről

43/2010 FVM rendelet a felhasználásról

36/2006 FVM rendelet az engedélyezésről

37/2006 FVM rendelet a műtrágyákról

**2003/2003 EK rendelet az EK műtrágyákról
(nem engedélykötelesek!)**

**2019/1009 EU rendelet a termésmnövelőkről
(2022. július 16-tól)**

**nem
nö.v.szerek**

89/2004 FVM r. 9. mell.

Hatóanyag

Uniós döntés

Termék

(újra-) engedélyezés

Tagállami döntés

Green Deal (Európai Zöld Megállapodás)

CÉLOK

Nem megállapodás, hanem a Bizottság elképzelése közlemény formájában !

(2019. dec. – a tagállami vezetők tudomásul vették)

- igazságos és virágzó társadalom
- modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaság, melynek növekedése nem erőforrásfüggő
- **2050-re megszűnik a nettó üvegházhatású gáz-kibocsátás**
- **2030-ig 55%-os kibocsátás csökkenés**
- **az EU természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése**
- **a polgárok egészségének és jólétének védelme**
- az átállásnak méltányosnak és megvalósíthatónak kell lennie

Növényvédő szerekre vonatkozó célok

Farm to Fork stratégia 2030-ig

Növényvédő szerek felhasználásának és a kockázatok 50%-os csökkentése

(Szerforgalmon alapuló harmonizált kockázati mutató (HRI) alapján)

Veszélyesebb növényvédő szerek használatának 50 %-os csökkentése

A műtrágyafelhasználás 20%-os csökkentése

Az ökológiai gazdálkodás alá vont területek arányát 25%-ra növelni

Biodiverzitás Stratégia: érzékeny területeken (pl. városi zöld területeken) a növényvédő szer felhasználás megszüntetése

EU jogszabályi szigorítás a növényvédő szer használatról

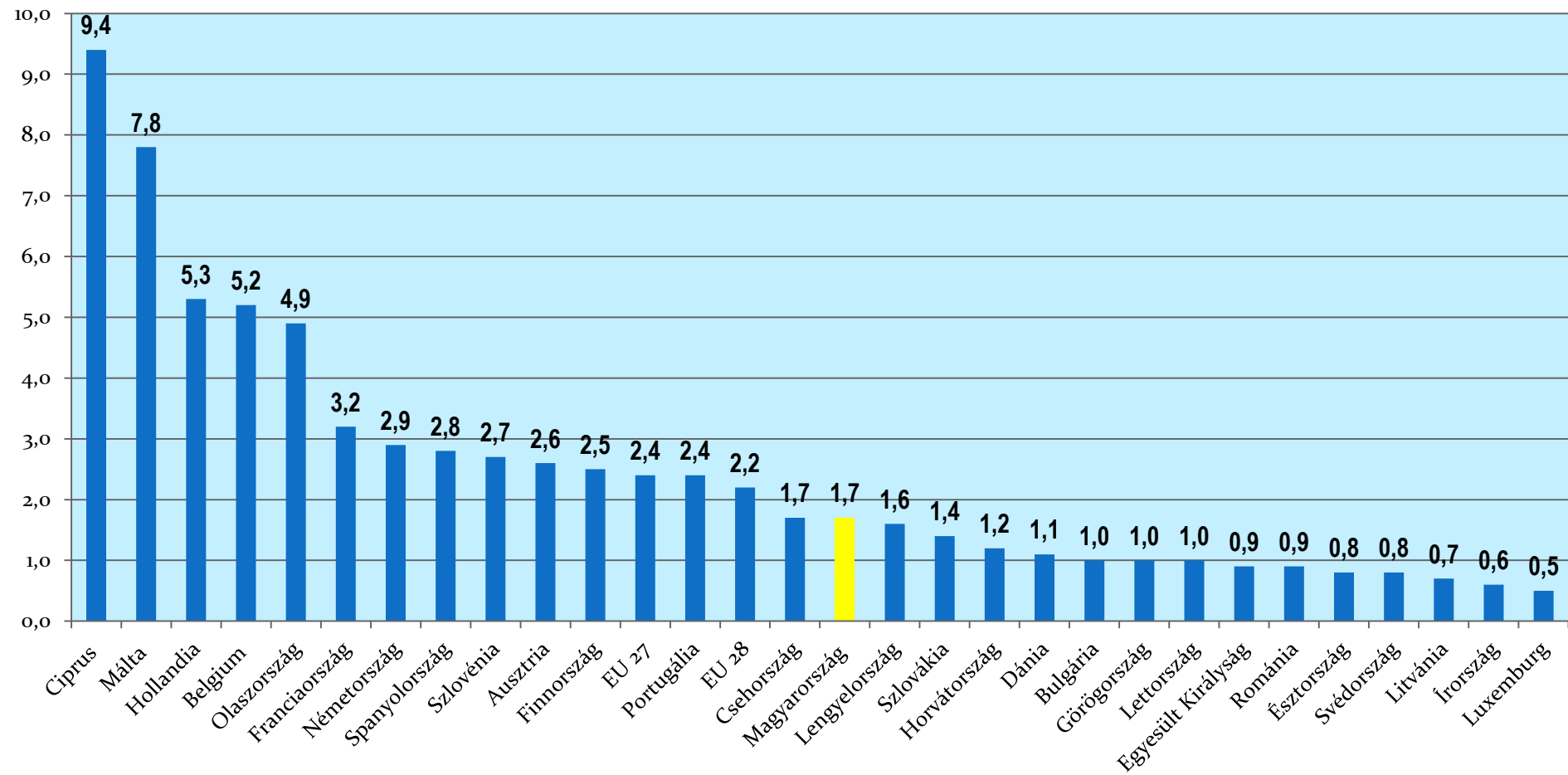
- 2009/128/EK irányelv a peszticidek fenntartható használatáról:
Célok kijelölése, konkrét számok nélkül
Pl: képzések, cselekvési tervek, légi kezelés tiltása, érzékeny területek stb.
- 2022.június 22: COM elfogadta a fenntartható peszticid használatról szóló rendelet tervezetét
- A Geen Deal céljai kötelező jogszabályba lesznek ültetve
- Kisebb eltérések országonként lehetségesek

Szerforgalmon alapuló harmonizált kockázati mutató (HRI)

Hatóanyag típus	Súlyozás (rossz pont)
Kis kockázatú	1x
Átlagos	8x
Helyettesítésre jelölt (‘veszélyesebb’)	16x
Nem engedélyezett	64x

Viszonyítás: jelenleg 2011-13, Farm to Fork: 2015-17 évek átlaga = 100%

EU hatóanyag felhasználás (kg/ha) 2018 (nem öko területen)

BREXIT

2020.01.31. – 2020.12.31.

Szavazati arányok
módosulása

Szakértelem kiesése
(döntésselőkészítés,
útmutatók)

Kapacitás kiesése
(értékelések)

Hatóanyagok jóváhagyása

Besorolástól függően változó jóváhagyási időtartam

Egyszerű hatóanyagok:	korlátlan
Alacsony kockázatú hatóanyagok:	15 év
Normál esetben:	10 év
Helyettesítésre jelölt hatóanyag:	7 év
Szükséghelyzeti jóváhagyás [Art. 4(7)]:	5 év

Lejárat után **felülvizsgálat**:

Az addig engedélyezett hatóanyag kieshet az új követelmények, szigorúbb értékelés miatt !

Elutasítás oka lehet:

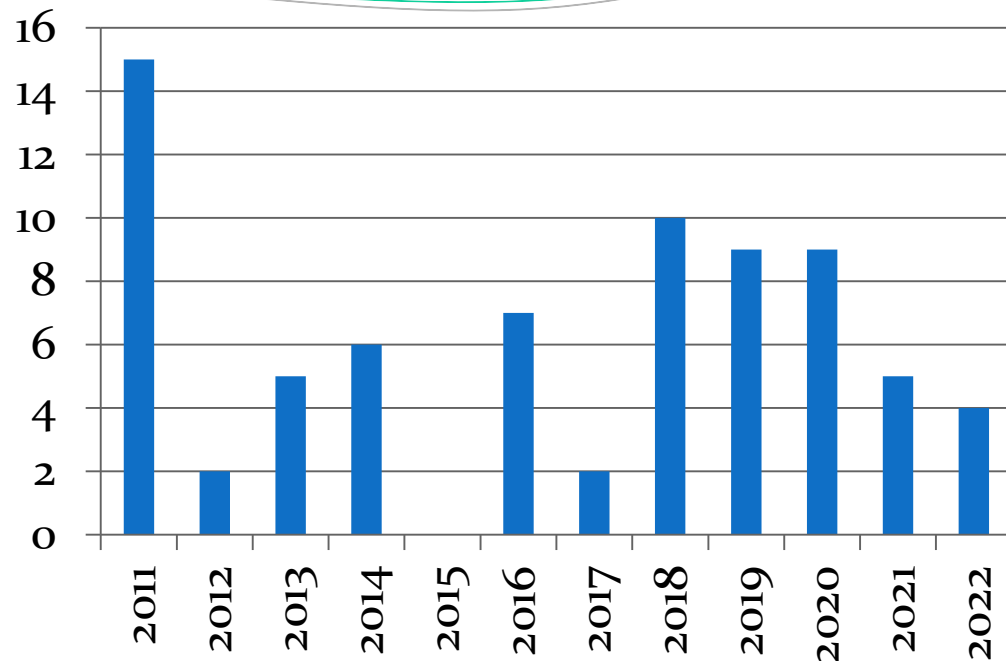
Elfogadhatatlan kockázat

Kizáró kritérium megléte

Politikai szempontok

ÁTTEKINTÉS

**2011-2022:
74 visszavont
hatóanyag**

**2017-2022:
49 nem támogatott hatóanyag**

A 1107/2009/EK rendelet óta közel 200 hatóanyag tűnt el

Pozitív listán lévő összes hatóanyag: 455

El nem fogadott összes hatóanyag : 943

Új szintetikus hatóanyagok

2011-2021

- Benzovindiflupyr (Solatenol™)
- Cyantraniliprole (Cyazapyr)
- Fenpicoxamid
- Florpyrauxifen-benzyl
- Flupyradifurone
- Flutianil
- Halauxifen-methyl, (Arylex™)
- Mandestrobin
- Mefentrifluconazole
- Metaflumizone
- Oxathiopiprolin
- Penflufen
- Sulfoxaflor

Σ13 db

A szűkülő szerpaletta okai

- 1107/2009 EU rendelet felfogása (cut-off)
- EFSA konzervatív és nem gyakorlatias megközelítése (legrosszabb de valószínűtlen forgatókönyvek)
- Jogbizonytalanság az új útmutatók bevezetésénél (a cégek nem tudnak felkészülni)
- A cégek a felülvizsgálatra költenek az új fejlesztések helyett
- Egységesülő EU piac, marketing
- Politikai okok (sajtókampányok, beavatkozás az értékelésbe)

A szűkülő szerpaletta következményei

- Dráguló mezőgazdasági termelés – élelmiszerárak!
- Túl kockázatosává válik a fejlesztés (termelői és gyártói oldalon is)
- Fekete technológiák
- Rezisztencia – ha nincs 3 eltérő hatásmechanizmusú hatóanyag
- Kiskultúrák kiszolgáltatottsága
- Európa importra szorulhat

Tiltott segédanyagok listája

- **COM elkészítette a listát**
- **144 segédanyag használata tilos lesz a növényvédő szereknél**
- **Toxikológiai okok (karc. vagy reprotox 1A vagy 1B kategória = cut off lenne a hatóanyagoknál)**
- **Határidő 2023. 03.**

Egyszerű anyagok (basic substances)

- Örökös ‚hatóanyag‘ engedély EFSA értékelés alapján
- Nem növényvédelmi célra használják elsődlegesen
- Más jogszabályok szerint is lehet engedélyezve (pl. élelmiszerek, gyógyszerek)
- Nem kell 1107 szerinti tagállami készítmény engedélyezés
- Nem írható fel a használat a címkére !
- ÖKO: lehet, ha élelmiszer, vagy rajta van az EU ökolistán

**Termékként nemzeti jogszabályok alapján
piacra kerülhet, de nem a 1107 szerint.
Ilyen esetben már felcímkézhető !**

Jóváhagyott egyszerű anyagok (ld. NÉBIH honlap)

	Magyar név		Magyar név
1.	Mésztej	13.	Agyagos faszén
2.	Kitozán-hidroklorid	14.	Nagy csalán (levél)
3.	Ammónium-foszfát	15.	Hidrogén-peroxid
4.	Mezei zsurló	16	Konyhasó
5.	Gyümölcscukor	17	Sör
6.	Lecitinek	18	Mustármag por
7.	Fűzfakéreg	19	Hagymaolaj
8.	Szódabikarbona	20	Zsírkő
9	Szaharóz,cukor	21	Hagymaolaj
10.	Napraforgóolaj	22	Tehéntej
11.	Ecet	23	Cisztein
12.	Tejsavó	24	Hagymakivonat

Termésmnövelő anyagok

Terméshnövelő anyagok

a 36/2006 FVM rendelet szerint
engedélyköteles

1. Mútrágyák,
2. Szerves trágyák,
3. Ásványi trágyák,
4. Komposztok,
5. Gilisztahumuszok,
6. Talajjavító anyagok,
7. Talajkondicionáló készítmények,
8. Mikrobiológiai termékek (nem biopeszticid !)
9. Termesztőközegek
10. Növénykondicionálók

nem engedélyköteles
EK műtrágyák

**A növekedésszabályozók
(regulátorok) az EU
csatlakozás óta nem
tartoznak ide (növény-szer)**

Adatkövetelmény termésnövelőkre

- **Fizikai, kémiai vizsgálat**
- **Toxikus elemek vizsgálata**
As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Se.
- **Szerves szennyezők vizsgálata** (PAH, ásványolaj stb.)
- **Csírázásgátló és gyomosító hatás vizsgálata**
- **Hatékonyságot igazoló vizsgálatok**
- **Higiénés mikrobiológiai vizsgálat**

Kategóriától függően ezek egy része elhagyható

A magyar rendszer előnyei

- **Magas fokú környezetvédelem, egészségvédelem**
- **Fogyasztók védelme**
- **Ártalmas vagy hatástalan termékek nem kerülhetnek forgalomba**
- **A magyar engedélyek elfogadottak, átveszi a legtöbb állam**

Terméshnövelők EU regisztrációja

- **EU - körforgásos gazdaság** : szerves- vagy másodlagos nyersanyagokból terméshnövelők
- **Szabványosítás, nemzeti engedélyezés kikerülése**
- **Szabvány szerinti termékek – utólagos ellenőrzés**
- **A készítmények 80-90%-a nem lesz engedélyköteles**
- **A 36/2006 FVM rendelet alkalmazandó a többi termékre, illetve önkéntes alapon bármelyikre**

FPR: 2019/1009 EU rendelet

Funkció szerinti termékkategóriák

PFC – product function categories) – Annex I.

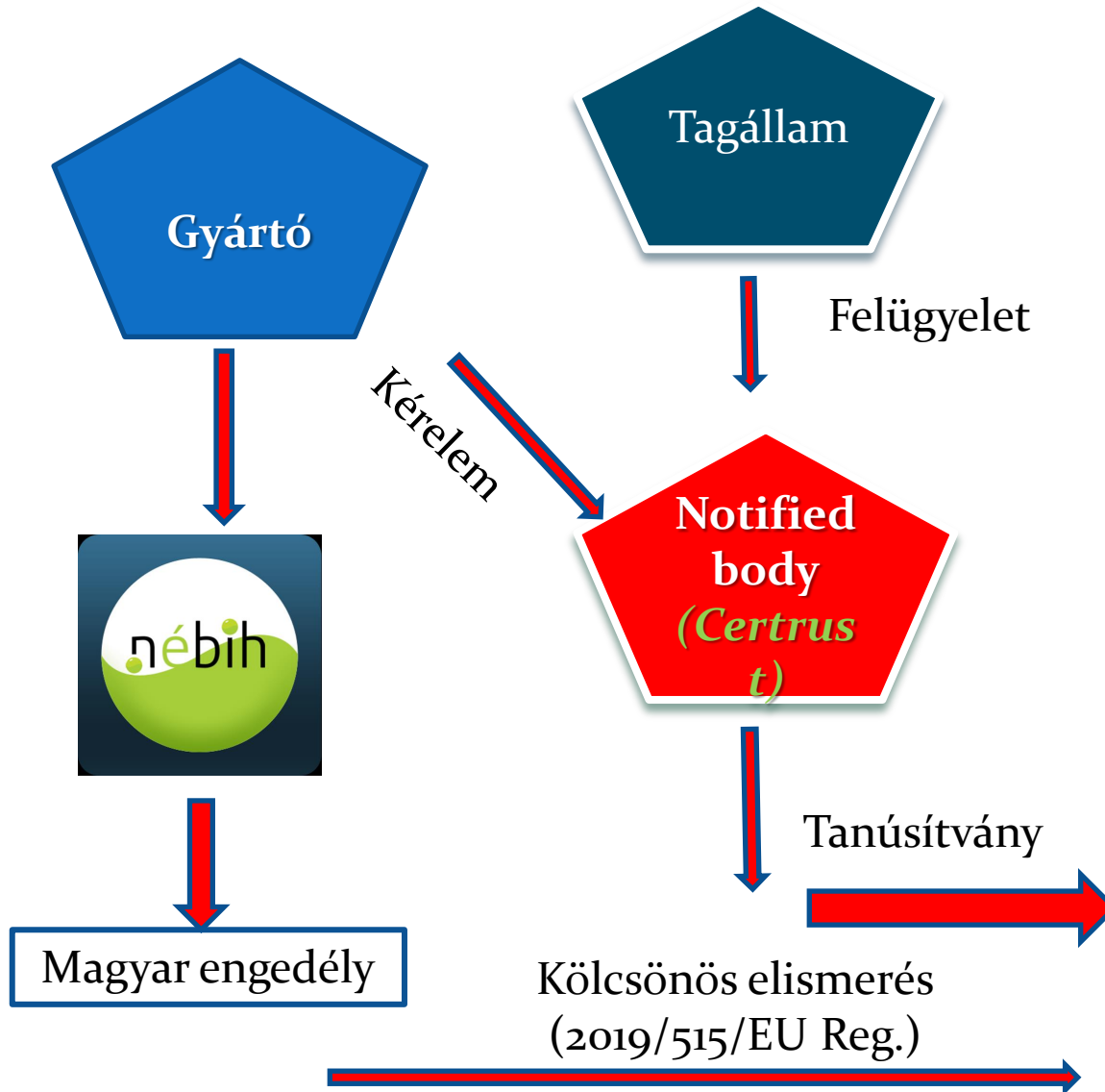
Pl. műtrágya, szerves trágya, meszező anyag, talajjavító, biostimuláns

Összetevő anyag kategóriák

CMC – component material categories) – Annex II.

Pl. elsődleges anyagok, növényi kivonatok, komposztok, mikroorganizmusok, élelmiszeripari melléktermékek , ipari melléktermékek

Termésmnövelő engedélyezés 2022.július 16-tól

Szabad forgalmazás további engedélyezés nélkül

Magyarországon 1 megfelelőségértékelő szervezetet
akkreditált eddig a NAH

Az FPR szerinti engedélyezésért vagy hozzájuk, vagy
külföldi szervezethez lehet fordulni

Akkreditált megfelelőségvizsgáló szervezetek az EU-ban (2023.január)

NB 2806	CerTrust Kft.	Hungary
NB 2947	Inspectorate Estonia AS	Estonia
NB 2949	Instytut Nadzoru Technicznego Sp. z o.o.	Poland
NB 2929	Kiwa VERIN B.V.	Netherlands
NB 0163	LABORATORIO OFICIAL JOSE MARIA DE MADARIAGA	Spain
NB 1326	LIMITED LIABILITY COMPANY LATVIAN CERTIFICATION CENTRE (LATSERT)	Latvia
NB 1434	POLSKIE CENTRUM BADAN I CERTYFIKACJI S.A.	Poland
NB 2832	Stichting EMCI Register (trading as EMCI Register & EFCI Register)	Netherlands
NB 1749	TNO Defense, Security and Safety	Netherlands
NB 0906	TUV AUSTRIA HELLAS LTD	Greece

Opcionális harmonizáció

- Közzététel : 2019. június 25.
- Hatályos: 2019. július 16.
- Alkalmazás: 2022. július 16-tól

Innentől kezdve a nemzeti szabályozás alkalmazandó azon termékekre,

- **Amelyek nem felelnek meg a rendelet követelményeinek**
VAGY
- **Amelyek forgalmazói a magyar engedélyezési rendszert választják**

EK műtrágya – már csak a készlet árusítható ki !

nem engedélyköteles (2003/2003 EK r.)

Típusmegjelölés:

NPK-műtrágyák

**Az előállításra
vonatkozó adatok:**

Kémiai úton vagy keveréssel, állati vagy növényi eredetű **szerves tápanyagok hozzáadása nélkül előállított termék.**

**Minimális
tápanyagtartalom
(tömegszázalék):**

- **Összesen: 20% (N + P₂O₅ + K₂O);**
- **Egyes tápanyagokra: 3% N, 5% P₂O₅, 5% K₂O**

A toxikus elem tartalomra nincs megfelelő korlátozás – kevésbé biztonságosak, mint az engedélyezett termésmnövelők !!

Vagy a magyar, vagy az EU rendszer szerint engedélyezni/tanúsítani kell !!

EU szabályozás várható következménye

- Piaci káosz
- A védelmi elvek sérülése, környezetszennyezés
- Nehézfémekkel szennyezett anyagok, állati melléktermékek, hulladékok fokozott beáramlása
- Gyengébb minőségű termékek térnyerése
- Követhetetlen termékpaletta – nincs EU nyilvántartás

A növényvédelmi szakigazgatás lebontása 2007-2022

- **2007: Az országos Növény- és Talajvédelmi Szolgálat beolvad az MgSZH-ba (későbbi NÉBIH)**
- **2011-12: A megyei igazgatóságok (növényvédő állomások) kettős irányítás alá kerülnek (KIM és NÉBIH)**
- **2015-16: A megyék irányítása a Kancellária alá kerül. A szakmai kommunikáció közel lehetetlenné válik**
- **2018-19: Felerősödik a megyékben a szakmai munka háttérbe szorítása. Súlyos létszámleépítés az NTAI-n**
- **2022. szeptember: Megszűnik az önálló növényvédelmi igazgatóság, feladatait 3 felé osztják**

Az önálló növényvédelmi szakigazgatás kiemelkedő alakjai

Nagy Bálint

Nechay Olivér

Kovács Gábor

Lánszki Imre

Eke István

Gólya Gellért

Kajati István

Nagy Bálint szobor avatása

2018.VI.5.

Fotó: MNMNK honlap

Fotó: NÉBIH honlap

Agrárminisztérium – új államtitkár

Nemzeti Kommunikációs Hivatal volt elnöke, 2018 és 2022 között az Agrárminisztérium miniszteri kabinetfőnöke.

Nobilis Márton (jogász)
élelmiszeriparért és
kereskedelempolitikáért
felelős államtitkár

***Rendcsinálás szükségessége az
élelmiszerlánc-felügyelet területén***

Változások 2022 szeptemberben

Bognár Lajos helyettes államtitkár
(a NÉBIH de facto vezetője 2010-2022)
leváltása.

Miniszteri tanácsadó (??), majd
mégsem

Teljes hírzárlat
Nem tudni róla

**Szeptember 1. : A Növény-, Talaj – és Agrárkörnyezetvédelmi
Igazgatóság megszüntetése**

Szeptember 5.: Jordán László igazgató (2010-2022) felmentése

2022. szept – dec. : nincs kinevezett vagy megbízott igazgató

- **Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság :**

- 1. Növényvédelmi Osztály (Karantén) ,
- 2. Növényvédő szer és Termésnövelő anyag **Értékelési** Osztály,
- 3. Növényvédő szer és Termésnövelő anyag **Engedélyezési** Osztály,
- 4. Borászati Hatósági Osztály,
- 5. Alkoholos Ital Hatósági Osztály.

- Ellenőrzési osztály Ellenőrzési Igazgatósághoz
- Növény- és talajvédelmi hatósági feladatok MGEI-hoz

Az engedélyezés szervezeti változásai 2010-2022

- Kijelölt nemzeti hatóság (DNA):
- 2010-2018:
NÉBIH NTAI Engedélyezési Igazgatóhelyetteség
Engedélyezési o., Értékelési o., Nv.Technológiai o.
- 2019-2022:
NÉBIH NTAI Engedélyezési o., Értékelési o.,
- 2022.szeptember 1.:
NÉBIH Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság
Engedélyezési o., Értékelési o.,

Létszámhelyzet

- A létszám 2010-15 : 20-25 fő 2016-2020: 25-30 fő
- 2018-ban tanulmányok a minisztériumnak arról, hogy a tevékenység önfenntartó
- **Nem állami státuszra 2020-ban 4 fő, 2021-ben újabb 4 fő szakértő jöhetett – 8 fő szakértő bővítés !!**
- Továbbra is komoly kapacitáshiány Magyarországon
AT: 55 fő, CZ: 52 fő NL: 150 fő DE: 300 fő

Akkreditált értékelő szervezetek

a kapacitáshiány megoldására

- Magánszemélyek kezdeményezése 2020-ban
- 2021. október: Megalakul a **NEVEX**
2 vezető, 6 szakértő
- 2022.július: Bognár Lajos javaslatára kiegészül az Éltv:
Magán szervezetek is végezhetnek értékelést növényvédő szerekről és állatgyógyászati készítményekről
- 2022. augusztus: **Albensis Tarder kft**
Összeférhetetlenség miatt bejegyzik a Pannon Analitika nevű céget.
2 vezető, 6 szakértő
- 2022. szeptember: mindkét intézettel szerződést köt a NÉBIH
- 2022.december: NÉBIH eljárásrend
- 2022. december: NEVEX akkreditáció

NEVEX Institute kft

Gergely István
igazgató

Sebestyén István
tudományos
igazgató, toxikológus

Alapítás: 2021. október

NAH akkreditáció ISO 17020 szerint

Szám: NAH-3-0038/2022

2022.12.14.

NEVEX szakértők

- Dancza István – biológiai hatékonyság
- ifj. Bura László - szermaradék
- Benke Lajos – fizkém, h.a. azonosság, analitika
- Sipos Krisztina – ökotoxikológia
- Pelczéder Tibor – környezeti sors (fate)
- Stáhl János – toxikológia

Albensis Trader kft/Pannon Analitika kft

Jordán László
de facto vezető ,
hivatalosan „tanácsadó”
(A NÉBIH NTAI volt igazgatója)

Balogh László
„lobbista”, tulajdonos

Griff Tamás
Értékelési vezető
(A NÉBIH NTAI volt osztályvezetője)

Tevékenység: Növényvédő szer kereskedelem, vasúti gyomirtás, erdészeti gyomirtás, szükséghelyzeti engedélyek ,intézése’

Növényvédő szer értékeléssel összeférhető ?

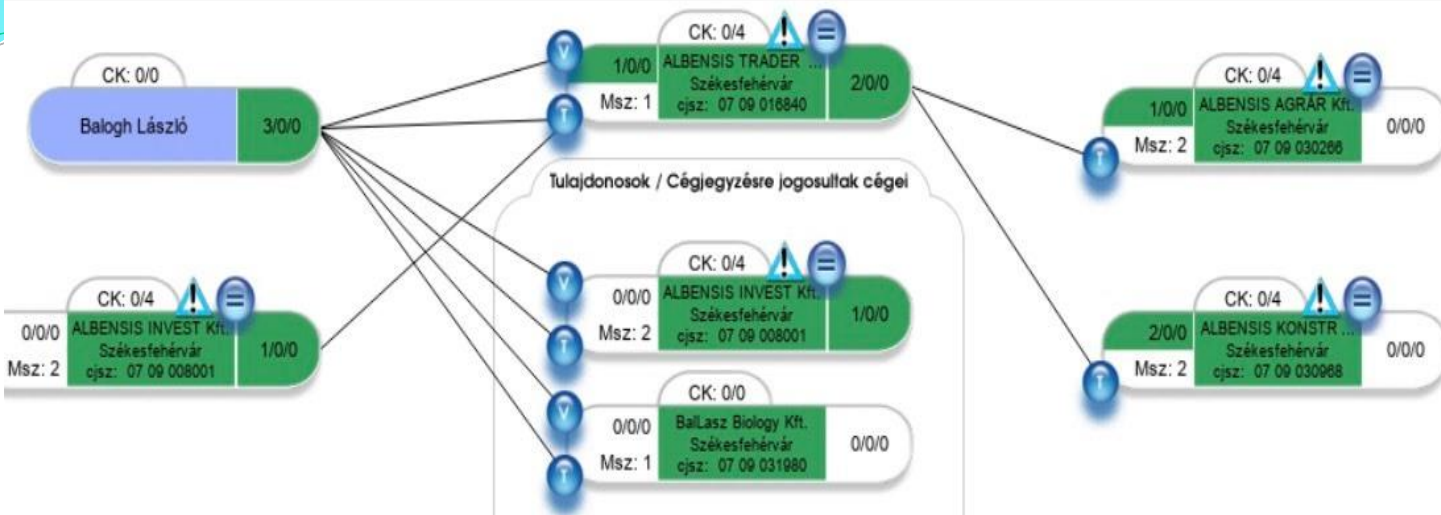
Egy értékelő csapat, két céggént indul?

Akkreditáció nincs (2023. január)

Tulajdonosok / Cégjegyzésre jogosultak

Lekérdezés időpontja:
2022.09.14. 08:39

Érdekltségek

Címkapcsolatok

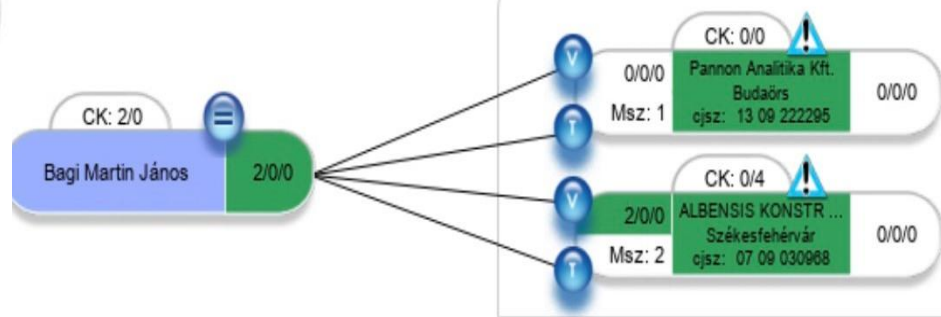

Bagi Martin János, an. Horváth Gabriella
 8000 Székesfehérvár, Sziget út 3. 10. em. 61.

Tulajdonosok / Cégjegyzésre jogosultak

Lekérdezés időpontja:
2022.09.14. 08:38

Magánszemély cégei

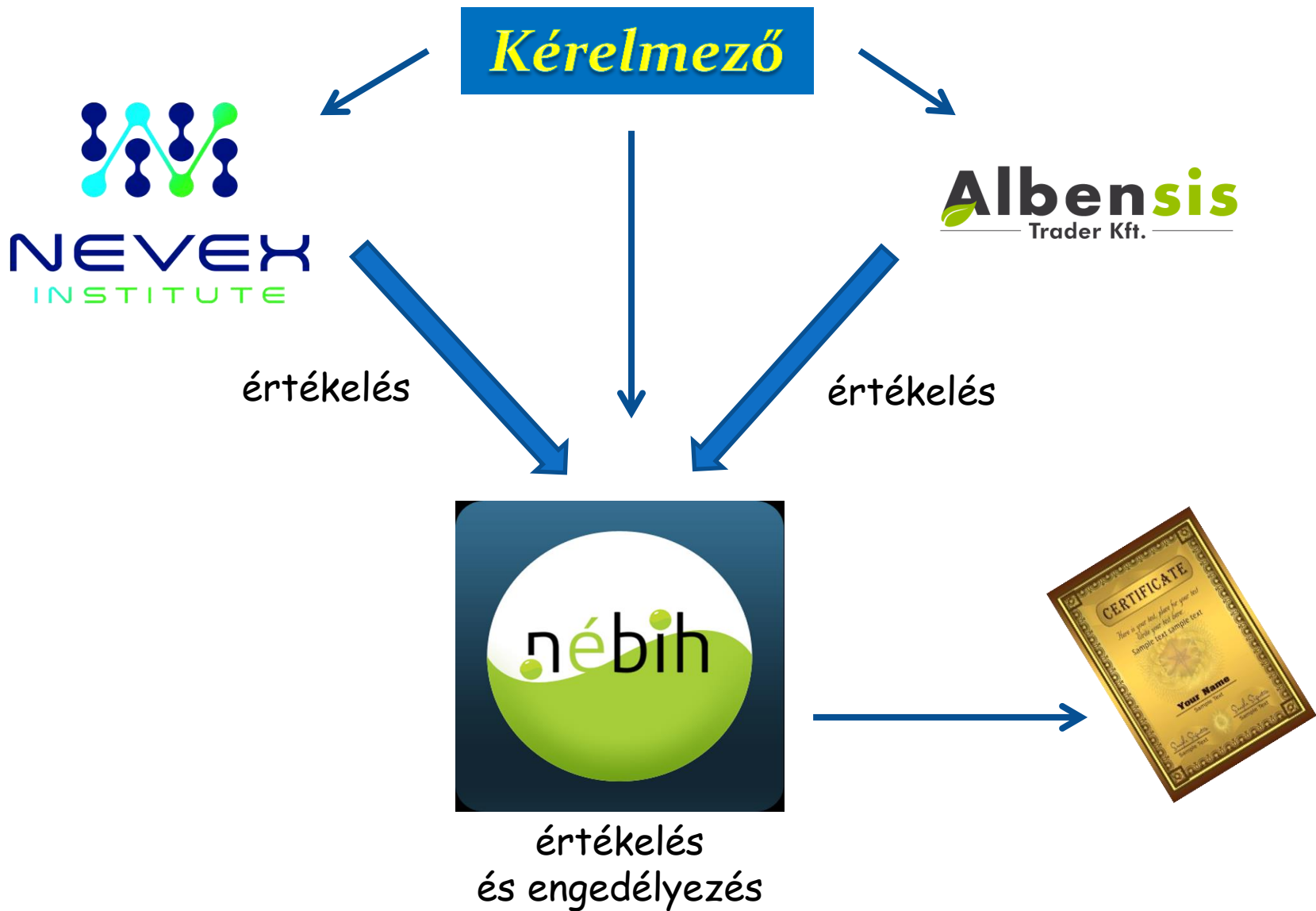
A Pannon Analitika tényleges irányítója nem a bejegyzett tulajdonos, Bagi Martin, hanem Balogh László

Albensis/ Pannon Analitika szakértők

- Griff Tamás – szermaradék
- Nagy Géza - biológiai hatékonyság
- Radics Fanni – biológiai hatékonyság
- Erdélyi Mónika – környezeti sors
- Papp-Bozsik Júlia – fizkém, analitika, azonosság
- Gáspár László – ökotoxikológia
- Krutilla Csilla – toxikológia

Mindenki a NÉBIH Értékelési osztályról lett kivonva

Engedélyezési rendszer 2023-tól

„Megállni a lejtőn – felér a dicsőséggel.”

Osvát Ernő (1877-1929), a Nyugat főszerkesztője

gabor.tokes.2011@gmail.com